

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

**Н. В. ПРИХОДЬКО,
П. М. КАРАСЬ, А. І. ЗІНЧЕНКО**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи з дисципліни
"ФІНАНСОВИЙ РИНОК"**

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв • НУК • 2017

УДК 336.76(076)

П 77

Автори: Н. В. Приходько, канд. екон. наук, доцент;
П. М. Карась, канд. екон. наук, професор;
А. І. Зінченко, канд. екон. наук, доцент

Рецензент О. В. Погорелова, канд. екон. наук, професор

Рекомендовано Методичною радою НУК

Приходько Н. В.

П 77 Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни
"Фінансовий ринок" / Н. В. Приходько, П. М. Карась, А. І. Зінченко. –
Миколаїв : НУК, 2017. – 52 с.

Методичні вказівки містять основні питання, пов'язані з організацією та методикою виконання і захисту курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок".

Призначено для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування". Можуть бути використані студентами інших спеціальностей і викладачами вищих навчальних закладів, а також у системі підготовки та підвищення кваліфікації за напрямком "Фінанси".

УДК 336.76(076)

© Приходько Н. В., Карась П. М.,
Зінченко А. І., 2017
© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2017

ВСТУП

Фінансовий ринок – це особлива, притаманна тільки ринковій економіці сфера економічних взаємовідносин, де здійснюються купівля-продаж, розподіл і перерозподіл фінансових активів країни між сферами економіки. Для успішного здійснення операцій на фінансовому ринку необхідно мати ґрунтовні знання про місце і роль вітчизняного фінансового ринку в сучасній ринковій економіці; його інституціональну структуру; методи оптимізації портфеля фінансових інвестицій; володіти навичками аналізу інформації про стан і тенденції розвитку основних складових фінансового ринку: грошового ринку, ринку капіталів та їх складових, ринку похідних фінансових інструментів.

Належне розуміння теоретичних засад функціонування фінансового ринку і закономірностей його розвитку є запорукою ефективного виконання фінансовим ринком його функцій, мінімізації ризиків його учасників, що безпосередньо сприяє розвитку всієї економіки.

Вивчення дисципліни "Фінансовий ринок" є актуальним у контексті фінансових та економічних криз останніх десятиліть, оскільки дає змогу не лише опанувати практичні навички роботи на фінансовому ринку, а й зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки в сучасному глобальному ринковому просторі,

виявити можливі шляхи подальшого сталого розвитку фінансового ринку та економіки загалом.

Навчальна дисципліна "Фінансовий ринок" належить до циклу професійних дисциплін підготовки студентів за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" і має теоретико-прикладний характер.

Вивчення цієї дисципліни посідає значне місце у системі підготовки студентів і особливо актуальне в умовах сьогоденнішніх економічних перетворень, коли державі надзвичайно потрібні кваліфіковані спеціалісти з надання фінансових послуг та фінансового менеджменту, які повинні вміти оцінювати всі можливі варіанти інвестицій, приймати правильні управлінські рішення в умовах швидкої зміни кон'юнктури фінансового ринку.

Для глибокого опанування дисципліни, закріплення студентами теоретичного матеріалу, а також набуття практичних навичок навчальним планом передбачено виконання курсової роботи.

Курсова робота з цієї дисципліни являє собою один з елементів підготовки зі спеціальності "Фінанси, банківська справа та страхування", який дозволяє підготувати висококваліфікованих фінансистів, не тільки надати їм знання, а й залучити до науково-дослідницької роботи.

Завдання методичних вказівок полягає в наданні студентам спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" допомоги у виконанні курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок". Всі рекомендації до виконання курсових робіт викладено відповідно до чинних нормативних актів Міністерства освіти і науки України, що регламентують підготовку бакалаврів з фінансів, банківської справи та страхування.

Методичні вказівки призначені для студентів денної та заочної форм навчання і керівників курсових проєктів.

Розділ 1. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ "ФІНАНСОВИЙ РИНОК"

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів системи теоретичних і практичних знань з основ функціонування та розвитку фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

Основними завданнями дисципліни є вивчення:

- суті та значення фінансового ринку у сфері економічних відносин;
- взаємозв'язків між джерелами формування фінансових ресурсів та їх використанням у фінансовій системі;
- функціонування фінансових інструментів;
- суті фінансового посередництва;
- особливостей обігу різних видів фінансових інструментів;
- видів, форм і методів регулювання фінансового ринку.

Предметом навчальної дисципліни є відносини, що виникають у процесі купівлі-продажу фінансових активів та організації окремих сегментів фінансового ринку.

Після вивчення дисципліни "Фінансовий ринок" студент повинен:

знати:

- економічний зміст поняття "фінансовий ринок" та основи його функціонування;

- механізм руху фінансових потоків в економіці та передумови виникнення фінансового ринку;
- функції фінансового ринку;
- характеристики основних інструментів фінансового ринку;
- характеристики похідних фінансових інструментів;
- механізм оцінки ризику та дохідності фінансових активів;
- поняття і класифікацію фінансового посередництва;
- структуру та сегментацію фінансового ринку;
- необхідність та методи державного регулювання фінансового ринку;
- суть, функції, структуру ринку капіталів, види цінних паперів, що обертаються на ринку капіталів;
- суть та функції ринку похідних фінансових інструментів (деривативів), їх класифікацію;
- об'єкти, структуру та інструменти вітчизняного грошового ринку;
- поняття валютного ринку, його структуру, функції та суб'єкти, види і способи визначення валютного курсу, види валютних операцій;
- принципи та функції фондової біржі, поняття фондового індексу та методи його визначення, основні світові та українські фондові індекси;

вміти:

- визначати балансову та ринкову вартість основних фінансових інструментів;
- оцінювати ризики на фінансовому ринку;
- проводити факторний аналіз фінансових ризиків;
- визначати очікувану дохідність фінансових активів;
- визначати дохідність операцій з фінансовими активами;
- застосовувати на практиці набуті знання в умовах українського ринкового середовища.

Зміст дисципліни розкривається в двох змістових модулях за темами:

Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові основи функціонування фінансового ринку

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Тема 3. Фінансові посередники

Тема 4. Процентні ставки та їх структура

Тема 5. Ризик і ціна капіталу

Змістовий модуль 2. Особливості функціонування окремих сегментів фінансового ринку

Тема 6. Грошовий ринок і ринок банківських позичок

Тема 7. Валютний ринок

Тема 8. Ринок облігацій як складова ринку капіталів

Тема 9. Ринок пайових цінних паперів

Тема 10. Ринок похідних фінансових інструментів

Тема 11. Фондова біржа та фондові операції

Тема 12. Фундаментальний і технічний аналіз

Розділ 2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Згідно з навчальним планом студенти спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" виконують курсову роботу з дисципліни "Фінансовий ринок".

Курсова робота з дисципліни "Фінансовий ринок" передбачає систематизацію, поглиблення і закріплення теоретичних і практичних знань з даної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних фінансово-економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної творчої роботи, досягнення вміння аргументувати власну точку зору, проводити розрахунки, узагальнювати й аналізувати фінансову звітність фінансових установ.

Метою курсової роботи є поглиблення та закріплення отриманих студентом теоретичних і практичних знань та вмінь з дисципліни "Фінансовий ринок"; набуття навичок роботи з економічною літературою, нормативно-довідковою документацією та статистичною інформацією; формування вмінь самостійного пошуку, виявлення проблемних питань, вивчення й узагальнення необхідної інформації з обраної теми.

В процесі виконання курсової роботи студенти вирішують наступні завдання:

- систематизують і аналізують економічну літературу за обраною темою;

- використовують аналітичні методи і прийоми для вивчення практичних проблем за обраною тематикою;
- дають кількісну та якісну оцінку досліджуваних явищ і процесів, виявляють закономірності та тенденції їх розвитку;
- визначають шляхи підвищення ефективності господарювання;
- узагальнюють оцінки, роблять висновки і висувають пропозиції щодо прийняття кваліфікованих управлінських рішень.

Розділ 3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження, виконане студентом на проміжному етапі навчання. Завдяки курсовій роботі викладач з'ясовує рівень знань і практичних навичок, які здобули студенти в результаті вивчення дисципліни "Фінансовий ринок".

Курсова робота як вид звіту про проведене наукове дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність. Загальний обсяг курсової роботи має бути близько 30–45 сторінок друкованого тексту, не враховуючи списку використаної літератури та додатків.

При виконанні курсової роботи студенти повинні дотримуватись загальної структури науково-дослідницької роботи і обов'язково застосовувати загальні та специфічні методи дослідження тих чи інших об'єктів і процесів.

Курсова робота повинна мати чітку і логічну структуру, складовими якої є:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- розділ 1 (теоретичний);
- розділ 2 (аналітичний);
- розділ 3 (проектний);

- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (за наявності).

Титульний аркуш курсової роботи містить: найменування вищого навчального закладу та випускаючої кафедри; тему роботи; дані про автора роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали керівника, склад комісії, місто, рік написання (Додаток А).

Зміст курсової роботи повинен займати одну сторінку і містити найменування та номери початкових сторінок вступу, всіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Зміст роботи має відображати суть проблеми, її складність, логіку дослідження та має бути оформленим у вигляді розгорнутого плану (Додаток Б).

До формулювання заголовків розділів і підрозділів курсової роботи висувуються такі основні вимоги: стислість, чіткість і синтаксична різноманітність у побудові речень із переважанням простих слів; послідовне і точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи. Назви розділів і підрозділів повинні бути зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

У **вступі** (2–3 сторінки), який починається з нової сторінки, має бути викладено:

- 1) актуальність обраної теми курсової роботи;
- 2) ступінь висвітлення досліджуваної проблеми в літературі;
- 3) питання, які потребують вирішення;
- 4) мету дослідження (відповідно до теми курсової роботи);
- 5) завдання дослідження (що є складовими мети дослідження та розкриваються у змісті курсової роботи);
- 6) об'єкт і предмет дослідження;
- 7) методи дослідження, що використовувалися під час написання курсової роботи;

8) інформаційну основу дослідження (визначається інформаційна база дослідження та матеріали, за якими виконується курсова робота);

9)– коротку характеристику структури курсової роботи.

У вступі треба чітко визначити та обґрунтувати свій вибір теми дослідження. Повідомивши, на якому рівні знаходиться розробка цієї проблеми, студент робить висновки про актуальність свого дослідження.

Поняття "актуальність" містить корисність і доцільність розгляду чи розробки теми. Обґрунтовуючи актуальність курсової роботи, важливо зазначити зацікавленість багатьох науковців в обраній темі, наявність у ній недосліджених моментів, існування невивченості певних аспектів проблеми чи різноманітності поглядів на неї. Актуальність теми визначає її значення як для конкретного суб'єкта господарювання, так і для економіки в цілому.

Мета курсової роботи – це кінцевий результат, який планується отримати за допомогою наукового дослідження. Вона має формулюватись максимально лаконічно, але змістовно.

У процесі постановки мети курсової роботи та формулювання завдань, об'єкта і предмета дослідження слід звернути увагу на наступне.

Метою курсової роботи є узагальнення теоретичних пропозицій та розробка практичних рекомендацій, що стосуються теми роботи.

Відповідно до мети дослідження визначають завдання. Завдання – це частина мети і вони не можуть бути ширшими за саму мету.

Завдання дослідження може включати в себе наступні елементи:

– вирішення певних теоретичних питань (наприклад, розкриття сутності поняття, явища, процесу, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);

– всебічне (теоретичне і практичне) вивчення вирішення даної проблеми, виявлення її стану, аналізу, факторів, умов діяльності, показників, недоліків та їх причин, типових рис, передового досвіду;

– обґрунтування необхідної системи заходів для вирішення проблеми (це обґрунтування, з одного боку, спирається на теоретичні знання автора, а з другого – на практичні матеріали);

– розробка рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження, досягнення можливих у відповідних умовах результатів вирішення проблеми.

Опис завдань повинен бути детальним, конкретним і повним, оскільки він визначає зміст розділів курсової роботи. Завдання формулюються у формі перерахунку (вивчити..., виявити..., описати..., проаналізувати..., дослідити..., визначити..., розробити..., удосконалити... тощо).

Завдання курсової роботи, як правило, визначаються в структурі змісту та характеризують кожен етап дослідження для досягнення кінцевої мети. Сформульовані завдання курсової роботи можуть бути подані з нумерацією і без неї, але бажано кожне положення подавати з абзацу.

Обов'язковим елементом вступу є формулювання об'єкта і предмета дослідження.

Об'єкт дослідження – це обраний для вивчення процес або явище, що породжують проблемну ситуацію. Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта, тобто поняття "предмет" вужче, ніж поняття "об'єкт".

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою, як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, зазначену на титульному аркуші як її назва.

Визначаючи об'єкт, слід знайти відповідь на питання: що розглядається? Разом з тим предмет визначає аспект вивчення, дає уявлення про зміст об'єкта дослідження, про те, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються. Іншими словами, об'єктом є те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Важливим елементом вступу є метод наукового дослідження.

Серед обраних методів дослідження можуть бути методи системного аналізу, індукції та дедукції, методи зведення, угруповання, статистичного аналізу, порівняння, експертних оцінок, кореляційно-регресійного, дискримінантного та факторного аналізу, моделювання тощо.

У *першому (теоретичному) розділі* розкривається економічний зміст обраної теми дослідження, надається критичний огляд сучасних наукових і навчально-методичних джерел, формулюються невирішені питання, висвітлюються існуючі проблеми, пропонуються шляхи їх розв'язання або формулюються можливі гіпотези з обґрунтуванням власних висновків. Огляд повинен систематизовано відображати стан предмета дослідження.

Цей розділ обов'язково має містити огляд літератури за запропонованою проблематикою. В огляді літератури студент повинен окреслити основні етапи розвитку наукової думки за проблемою, систематизувати інформаційні джерела, критично їх оцінити, відокремити найбільш суттєві положення, визначити головне на сучасному етапі розгляду проблеми.

Матеріали теоретичної частини слід систематизувати в певній логічній послідовності. Критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен спробувати окреслити ті питання, що залишаються невирішеними. Доцільно закінчити цей розділ (стосується всіх розділів роботи) невеликими за обсягом (до 2 сторінок) висновками.

Особливу увагу слід приділяти останнім публікаціям з теми дослідження. У цьому розділі студент повинен показати вміння рецензувати і узагальнювати теоретичні матеріали. Обов'язковим є посилання на використану літературу, цитати, ідеї, іншу інформацію, яка використана в курсовій роботі.

Перший (теоретичний) розділ (10–15 сторінок) структурно складається з двох-трьох підрозділів.

У *другому (аналітичному) розділі* досліджується стан розв'язання проблеми, яка розглядається, на сучасному етапі розвитку економіки України та здійснюється її аналіз. Обов'язковою є оцінка законодавчого та нормативного поля. У ході дослідження необхідно проаналізувати статистичні дані щодо вибраної теми в цілому по Україні, області, джерелом яких є статистичні щорічники, дані офіційних сайтів, звітні дані конкретного суб'єкта фінансових відносин (якщо такий досліджується).

Другий розділ курсової роботи повинен включати в себе характеристику діяльності фінансових посередників, аналіз динаміки їх розвитку, оцінку та порівняння фінансових показників їх діяльності. Якщо тема курсової роботи пов'язана з конкретним фінансовим інститутом, то в другому розділі необхідно дати коротку характеристику цього фінансового інституту (комерційного банку, кредитної спілки, інституту спільного інвестування тощо), проаналізувати його діяльність, фінансові показники (ліквідності, платоспроможності, стійкості). В цьому розділі обов'язково необхідно провести розрахунки відповідно до обраної методики. Вихідні дані фінансово-економічних показників мають бути одержані із офіційних публічних джерел або під час проходження чергового терміну практики.

Другий (аналітичний, розрахунковий) розділ містить два-три підрозділи (10–15 сторінок) і закінчується висновками (2 сторінки).

У *третьому (проектному розділі)* на підставі теоретичного узагальнення існуючих підходів до проблематики дослідження та результатів всебічного аналізу предмета дослідження повинні бути визначені шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми, сформульовані конкретні пропозиції та рекомендації з удосконалення діяльності об'єкта дослідження щодо розглянутого питання.

Пропозицій та рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно (на підставі практичного досвіду), так і через узагальнення пропозицій, що містяться в літературних джерелах.

Третій (проектний) розділ містить два-три підрозділи (10–15 сторінок) і закінчується висновками (2 сторінки).

Аналітичний і проектний розділи курсової роботи мають бути проілюстровані схемами, графіками та таблицями. Усі розділи роботи мають бути логічно пов'язаними між собою.

В курсовій роботі не дозволяється вживати особовий займенник "я". Для відображення власної думки потрібно використовувати або безособові форми ("...необхідно зазначити...", "...важливо відзначити, що...", "...розглянемо більш детально..."), або викладати думку в множині від першої особи: "...ми вважаємо за необхідне...", "...на нашу думку...", "нами запропоновано..." тощо.

Висновки – це завершальна частина курсової роботи, що являє собою логічне викладення підсумкових результатів дослідження, які свідчать про виконання завдань, визначених у вступі. У висновках окреслюються шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми.

Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати у читача уявлення про ступінь досягнення автором курсової роботи поставленої мети і завдань. Обсяг висновків – 2–3 сторінки.

Доцільно побудувати текст висновків як перелік, розбивши його на пункти, кожний з яких міститиме один конкретний висновок.

Список використаної літератури складається із законодавчо-нормативних документів, наукової і навчально-методичної літератури, спеціальної літератури, періодичних видань, що використовувалися при написанні курсової роботи. Список надається в алфавітному порядку або у порядку посилення.

Додатки курсової роботи повинні містити:

- ілюстрації та таблиці допоміжного характеру;
- проміжні матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна внести до основної частини (розрахунки, фінансова і статистична звітність, інструкції, методики, блок-схеми алгоритмів, комп'ютерні програми тощо).

На високу оцінку заслуговуватимуть ті курсові роботи, які мають інноваційний характер, науково обґрунтовані та практично спрямовані.

До курсових робіт висувається ряд вимог. Основні з них такі:

- актуальність тематики, її відповідність сучасному стану економічної науки та перспективам її розвитку, практичним завданням сучасної вищої школи;
- вивчення й аналіз монографічної та періодичної літератури, законодавчих і нормативних матеріалів з теми;
- вивчення і характеристика історії досліджуваної проблеми та її практичного стану;
- чітка характеристика предмета, об'єкта, мети і методів дослідження, опис та аналіз статистичних даних;
- узагальнення результатів, обґрунтування їх, висновки та практичні рекомендації.

Розділ 4. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає наступні етапи:

- вибір теми курсової роботи;
- підбір та вивчення літератури;
- постановка мети і конкретних завдань дослідження;
- визначення предмета, об'єкта та методів дослідження;
- складання попереднього змісту;
- консультація з викладачем-керівником, уточнення змісту курсової роботи;
- узагальнення законодавчої бази, нормативно-правових, інструктивних та науково-методичних матеріалів, що стосуються обраної теми;
- збір та систематизація практичного матеріалу з обраної теми;
- написання розділів курсової роботи;
- формулювання висновків, написання вступу;
- оформлення списку використаної літератури;
- оформлення додатків;
- літературне і технічне оформлення роботи, виправлення помилок;
- передання виконаної курсової роботи керівнику для перевірки;

- доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника;
- захист курсової роботи.

Важливим елементом у написанні курсової роботи є вибір проблеми дослідження і його теми. Вибір теми курсової роботи відбувається з урахуванням рекомендованої кафедрою фінансів тематики. Студенти самостійно вибирають зі списку ту чи іншу тему. Тематика курсових робіт надана у Додатку В.

В окремих випадках, при умові узгодження з викладачем-керівником, тему курсової роботи може бути змінено.

У межах групи одну тему може писати тільки один студент. Староста подає керівникові список групи із зазначенням тем обраних курсових робіт.

Студенти можуть запропонувати тему роботи, виходячи з її актуальності, відповідності своїх наукових інтересів. При виборі тем курсових робіт повинні враховуватися інтереси й інших кафедр навчального закладу, особливості майбутньої діяльності випускника.

Обравши тему, студент має чітко визначити мету курсової роботи, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали. Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку підручників, монографій, статей із періодичних видань, законів та нормативних документів.

Для складання бібліографії, підбору необхідних книжок і статей слід використовувати систематичний та предметний (тематичний) каталоги бібліотек, а також огляд змісту економічних журналів і тижневиків, що друкуються у фахових примірниках часописів за декілька попередніх років.

Найбільша кількість публікацій з фінансових питань міститься у періодиці "Фінанси України", "Економіка України", "Економічний аналіз", "Актуальні проблеми економіки", "Урядовий кур'єр", "Бізнес", "Вісник НБУ" та ін. Законодавчі

акти публікуються у "Відомостях Верховної Ради України", "Офіційному віснику України" та інших періодичних виданнях. Необхідну статистичну інформацію можна знайти в спеціальних виданнях Міністерства статистики України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України, Державного казначейства України, Національного банку України, а також на офіційних сайтах органів державної законодавчої та виконавчої влади.

Що стосується наукової періодики, то всі статті за обраною темою студент може знайти на офіційному сайті Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Роботу з літературними джерелами необхідно розпочати з вивчення нормативно-законодавчих документів, підручників, навчальних посібників, довідників, а також монографій. Потім перейти до вивчення наукової періодики (статей у журналах). Разом із вказаними літературними джерелами можуть бути використані матеріали наукових конференцій.

Дозволяється використовувати необхідні матеріали з інтернету, але з обов'язковим посиланням на адресу сайта. Список використаної літератури має складати не менше 25 назв, серед них обов'язково потрібно вказати нормативну базу, а також опрацьовані статті в періодичних виданнях останніх років щодо теми дослідження.

Підбір і вивчення літератури для виконання курсової роботи є одним із важливих етапів роботи студента.

Після вибору і затвердження теми, опрацювання літератури і нормативних документів студент складає розгорнутий зміст курсової роботи (можливо, у кількох варіантах), який погоджує з викладачем-керівником курсової роботи.

Зміст – це основа курсової роботи, тому його складання є одним із найважливіших етапів її підготовки. Зміст повинен відображати напрями дослідження обраної теми, логічний зв'язок між її окремими складовими частинами, проблемну

постановку окремих питань. Зі складеного змісту видно, наскільки студент засвоїв матеріал обраної теми, як він зрозумів проблему в цілому і зумів виділити суттєві, головні напрями дослідження. Від правильно складеного змісту багато в чому залежить і кінцевий результат виконаної курсової роботи.

Після узгодження та затвердження змісту студент приступає до написання курсової роботи. Під час написання роботи зміст може коригуватися. Коригування обов'язково погоджуються з викладачем-керівником курсової роботи.

Після узагальнення законодавчої бази, нормативно-правових, інструктивних та науково-методичних матеріалів, що стосуються обраної теми курсової роботи, а також збору та систематизації практичного матеріалу студент починає написання курсової роботи.

Тема курсової роботи повинна бути розкрита без логічних розривів, тому, починаючи працювати над кожним розділом, необхідно визначити його головну ідею, а також скласти тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами і думками різних авторів, аналізом конкретних практичних даних.

На завершальному етапі передбачається написання студентом вступу і висновків курсової роботи, оформлення списку літератури і додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень керівника та підготовка роботи до захисту.

Курсову роботу студент захищає в присутності трьох членів комісії. Доповідь повинна бути змістовною і тривати 5–7 хвилин. У доповіді необхідно: назвати тему курсової роботи, показати її актуальність; сформулювати основну мету і завдання дослідження; стисло розкрити зміст структури роботи; доповісти про головні результати роботи, зробити висновки і внести пропозиції.

Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії. Під час захисту оцінюється своєчасність захисту, якість підготовки доповіді, виступ, відповіді на запитання та зауваження.

Курсова робота має свою специфіку, і її деталі потрібно погоджувати з керівником. Безпосереднє керівництво над виконанням курсової роботи здійснюється науковим керівником із числа професорсько-викладацького складу кафедри фінансів. Починаючи роботу, студент повинен розподілити свій час, спланувати його і, після вибору теми, паралельно з навчальними заняттями взятися за її розробку. Під час написання курсової роботи потрібно отримувати консультації викладача та звітувати про виконання окремих етапів. Етапи виконання курсової роботи та їх терміни наведені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Етапи виконання курсової роботи та їх терміни

№ з/п	Найменування	Терміни виконання, тиждень
Підготовка до написання		
1	Затвердження теми та змісту курсової роботи	1
2	Критичний аналіз літературних джерел	2–4
Виконання курсової роботи		
3	Написання розділу 1	5–7
4	Написання розділу 2	8–10
5	Написання розділу 3	11–12
6	Написання вступу, висновків, оформлення списку використаної літератури	13
7	Оформлення роботи	14
Захист курсової роботи		
8	Захист роботи	15
	Разом	15

При виникненні труднощів, пов'язаних із написанням курсової роботи, варто звернутися на кафедру фінансів.

Розділ 5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні правила оформлення курсової роботи

Вимоги до оформлення курсової роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох факторів, які враховуються при оцінюванні під час захисту.

Курсову роботу оформлюють за вимогами державного стандарту України "ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення".

Курсова робота оформлюється на одному боці аркушів білого паперу формату А4 із застосуванням комп'ютерної техніки. Текст друкують у текстовому редакторі *MS Word* шрифтом *Times New Roman* (розмір – 14 кегель (pt)), чорного кольору. Поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Абзацний відступ – 1,25 см. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Нумерація сторінок – наскрізна. Усі вони, враховуючи додатки, нумеруються від першої сторінки курсової роботи (такою є титульна сторінка) до останньої без пропусків, повторів та доповнень. На титульній сторінці, на перших аркушах змісту, вступу, розділів, висновків, списку використаної

літератури порядкові номери не друкують. Сторінки, розділи, підрозділи нумерують арабськими цифрами без знака "№" (це стосується також рисунків, таблиць, формул). Номер сторінки розміщують у верхньому правому куті (без крапки), розмір шрифту – 12 (pt). У випадку, якщо аркуш створений із застосуванням альбомної орієнтації, номер сторінки пропонується у верхньому правому куті за книжкової орієнтації аркуша.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням по центру сторінки (без крапки). За словом "РОЗДІЛ" розміщують його порядковий номер, а саму назву друкують вже з нового рядка. Всі структурні частини курсової роботи починаються з нової сторінки.

Розділ або підрозділ прийнято нумерувати арабськими цифрами. Порядкові номери та заголовки підрозділів друкують з абзацу маленькими літерами (перша – велика), напівжирним шрифтом, без крапки в кінці заголовка. Наприклад:

1.2. Функції грошей та їх взаємозв'язок

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою (у наведеному прикладі – 1.2). Номер підрозділу відділяють від його назви крапкою.

У тексті курсової роботи час від часу виникає потреба у перерахуваннях. Для виділення кожного з них використовують дефіс або обходяться без нього. Наприклад:

"На сьогодні виділяють дві моделі іпотечного кредитування:

- дворівнева ("американська модель"), яка спирається на вторинний ринок заставних;

- однорівнева ("німецька модель"), що базується на "ощадно-позичковому" принципі функціонування".

"У законах різних країн термін "іпотека" застосовується для визначення трьох правових категорій:

застави нерухомого майна з метою отримання спеціального кредиту – іпотечного або іпотечної позички (правова функція іпотеки);

заставної (існують інші назви боргового свідоцтва, яке підтверджує право власника застави за забезпеченим іпотекою зобов'язанням);

іпотечного кредиту, який видається позичальнику кредитною установою під заставу нерухомості (економічна функція іпотеки)".

У випадках, коли автор робить посилання у тексті на те чи інше перерахування, до них застосовують арабську цифру з крапкою. Для подальшої деталізації – малу українську букву з дужкою, не забуваючи при цьому про абзацний відступ. Наприклад: "Виділяють наступні види кредитів:

1. Залежно від суб'єктів кредитних відносин:

- а) банківський кредит (банки);
- б) державний кредит (держава);
- в) міжнародний;
- г) особистий (приватний) кредит (фізичні особи).

2. Залежно від спрямування позиченої вартості:

а) виробничий кредит, який використовують для формування основного й оборотного капіталу в сфері виробництва й торгівлі, тобто з виробничою метою;

б) споживчий кредит, що спрямовується на задоволення особистих потреб людей".

Відстань між назвою розділу та першим у його структурі підрозділом, між підрозділом і попереднім текстом – два міжрядкових інтервали.

Відстань між заголовком підрозділу та текстом повинна дорівнювати одному міжрядковому інтервалу.

Якщо назви розділу, підрозділу опинилися у нижній частині аркуша без тексту, або лише з єдиним рядком, буде краще перенести їх на наступну сторінку. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після неї відсутній текст або розміщено тільки один рядок тексту.

Посилання на джерела в тексті роботи слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "... у працях [1–7; 10]...". Якщо наводиться цитата, то позначається порядковий номер джерела і номер сторінки, наприклад: [12, с. 165].

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці);

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні, що дає значну економію тексту, слід бути точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Не допускається розташування на одній сторінці одночасно і таблиці, і ілюстрації, якщо між ними відсутня текстова частина обсягом не менше 4 рядків.

У курсовій роботі не рекомендується вести виклад від першої особи однини. Допускаються звороти зі збереженням першої особи множини, в яких виключається займенник "ми": "спостерігаємо", "встановлюємо", "маємо на увазі" та ін.

В окремих випадках можна використовувати вирази "на наш погляд", "на нашу думку", або "на думку автора курсової роботи", "на основі зробленого аналізу можна стверджувати", або "наведені досліді підтвердили..." чи "... дають підстави вважати, робити висновки..." та ін.

5.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій

Обов'язковим для розкриття теми курсової роботи є залучення цифрових даних. Цифровий матеріал має бути представлений у вигляді таблиць і рисунків (схем, діаграм, графіків), які повинні бути логічним продовженням викладених теоретичних положень.

Усі ілюстративні матеріали розміщують у тексті одразу ж після посилання на них або (якщо бракує місця) – на наступній сторінці. Деякі займають належне місце у додатках.

Таблиці та рисунки нумерують послідовно у межах розділу (за винятком поданих у додатках). Номер повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці (рисунку), між якими ставиться крапка. Наприклад, таблиця 2.4 – четверта (4) у другому (2) розділі.

Таблиці розміщуються вздовж або впоперек сторінки (альбомна орієнтація) з відповідним поворотом – у останньому випадку – на 90 градусів проти годинникової стрілки.

У правому верхньому куті над відповідною таблицею розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Між текстом і словом "Таблиця" залишають вільний рядок. Кожна таблиця повинна мати унікальну назву, яка подається

в наступному після номера рядку в центрі маленькими літерами з першої великої.

У таблицях слова і числа організовані у вертикальні колонки (графи) та горизонтальні рядки таким чином, що кожний елемент – це одночасно складова частина як рядка, так і колонки. Колонки (графи) нумеруються лише тоді, коли у тексті є посилання на них; якщо таблицю з великою кількістю колонок частково переносять на наступну сторінку, а також при виконанні арифметичних маніпуляцій за даними, які розміщені в різних колонках або рядках. Назви колонок пишуть з великої літери, а підзаголовки, якщо вони складають з назвою одне речення, – з малої (табл. 5.1). Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери.

Таблиця 5.1

Загальний обсяг випусків акцій та облігацій
за 2014–2016 рр. [34]

Місяці року	Роки					
	2014		2015		2016	
	Акції	Облігації	Акції	Облігації	Акції	Облігації
Січень	2501,9	1490,9	1572,23	782,00	117,80	442,07
Лютий	363,0	8240,0	8689,84	934,68	150,14	252,12
Березень	316,0	696,4	3095,74	690,00	270,62	635,82
Квітень	388,3	525,8	832,89	294,84	118,84	677,95
Травень	62,9	5227,0	14773,38	114,00	101,11	409,23
Червень	1365,1	3978,6	8573,80	1472,89	105,94	709,65
Липень	2120,0	2868,5	1020,80	2314,53	183,94	1266,29
Серпень	2363,1	769,2	14665,95	680,94	159,25	606,14
Вересень	1762,6	584,9	1189,29	4184,79	250,45	1402,24
Жовтень	108183,6	10161,2	–	–	253,22	609,07
Листопад	1049,4	1647,5	–	–	222,20	1579,64
Грудень	24729,0	2106,7	–	–	176,46	843,51
Всього	145205,3	38297,1	54413,92	11468,65	2179,96	9433,74

Заголовок кожної граfi та рядка таблиці має бути по можливості коротким, слід уникати повторів, а слова заголовків, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків. При цьому узагальнюючі заголовки та заголовки складають одне речення.

Спільна для таблиці одиниця виміру зазначається у круглих дужках у кінці назви таблиці; в іншому випадку одиниці вимірювання вказують у верхніх або бічних заголовках з використанням загальноприйнятих скорочень.

При переносі частини таблиці на іншу сторінку на початку кожної такої сторінки справа пишуть слова "Продовж. табл." і вказують її номер. З нового рядка вказують нумерацію граfi таблиці, далі – продовження таблиці.

Якщо цифрові або інші дані в таблиці не подають, то на їх місці ставлять прочерк. Позначка "X" означає, що клітинка не підлягає заповненню.

Значення показників у клітинках таблиці за можливістю слід округлювати у межах одного і того ж рядка чи граfi обов'язково з однаковим ступенем точності.

Курсова робота повинна бути достатньо проілюстрована (схемами, графіками, діаграмами). Під кожною ілюстрацією наводяться наступні елементи:

- скорочене слово "рисунок", написане з великої літери ("Рис.");

- порядковий номер (без знака "№"). Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою, наприклад: "Рис. 2.2.";

- найменування, що характеризує наведене зображення починається з великої літери. Крапку наприкінці не ставлять;

- посилання на джерело інформації подають у квадратних дужках (наприклад, [11, с. 48]), або, якщо це власна розробка, то варто це зазначити (наприклад, "[складено автором]";

– підрисунковий текст, який вміщує (якщо у цьому виникає потреба) пояснювальні відомості. Наприклад, умовні позначення, які використовувалися на схемі чи на графіку.

Посилаючись на ілюстрації, зазвичай, вказують порядковий номер, під яким вони з'являються у тексті курсової роботи. Його розміщують або у круглих дужках "(рис. 1.3)", або інтегрують у відповідні фрази. Наприклад: "Структура кредитів, наданих суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності, надана на рис. 2.2. ", або "Продемонструємо виявлену тенденцію за допомогою графіка (рис. 3.4)". Повторні посилання на ілюстрацію необхідно давати зі скороченим словом "див.", наприклад, "(див. рис. 2.1)". Дозволяється розміщувати декілька рисунків на одній сторінці. Однак між ними має бути текстова частина.

Після тексту перед рисунком (таблицею), а також після назви рисунка (таблиці) перед продовженням тексту курсової роботи варто залишати один вільний рядок.

Ілюстрації повинні бути розміщені так, щоб їх можна було зручно розглядати без повороту роботи. Якщо це неможливо, то ілюстрації розташовують так, щоб для їх вивчення можна було повернути роботу за годинниковою стрілкою.

5.3. Правила оформлення формул

Формули розташовують у тексті безпосередньо після першого згадування про них, посередні сторінки без відступу. Кожна з них відокремлюється від попереднього та наступного тексту одним вільним рядком. При посиланні на формулу вказують її номер в дужках. Наприклад: "Цей коефіцієнт обчислюється за формулою (2.1)". Як бачимо, вони мають порядкову нумерацію в межах розділу. Наприклад, формула (2.1) – перша (1) у другому (2) розділі. Номер формули проставляють в одному рядку з нею в дужках у крайньому правому положенні.

Пояснення умовних позначень і числових коефіцієнтів, з яких складається формула (якщо це не зроблено у тексті), виконують відразу після неї. Кожного разу це роблять з нового рядка в послідовності, з якою символи зустрічаються (у формулах із дробами спочатку пояснюють чисельник, а потім – знаменник). Для цього за формулою ставлять кому, з нового рядка пишуть слово "де" (без двокрапки), після чого розшифровують словами умовні позначення показників. Розділові знаки розставляються в поясненні таким чином:

- між символом та розшифровкою – тире. З обох його боків використовуємо пробіли без розриву;
- одиниці вимірів відокремлюють від тексту комою;
- наприкінці розшифровки перед наступним символом ставлять крапку з комою, а наприкінці останньої розшифровки ставлять крапку.

Наприклад:

$$\Gamma_{\text{б}} = \text{МО} + \text{М}_{\text{к}} + \text{М}_{\text{рез}}, \quad (5.1)$$

де $\Gamma_{\text{б}}$ – величина грошової бази; МО – сума готівки, що перебуває поза банками; $\text{М}_{\text{к}}$ – сума готівки в касах банків; $\text{М}_{\text{рез}}$ – сума грошових коштів (резервів), які перебувають на кореспондентських рахунках банків у центральному банку.

Довгі та громіздкі формули розміщують на окремих рядках. Перенесення можливе лише на знаках виконуваних операцій: плюс (+), мінус (–), множення ($\times$), ділення ($:$), інших математичних знаках, які на початку нового рядка повторюються.

Для того, аби формули виглядали естетично та справляли приємне враження, рекомендовано використовувати відповідні програмні продукти, серед яких, зокрема, *Microsoft Equation 3.0*.

5.4. Оформлення додатків

Додатки наводяться наприкінці курсової роботи після списку використаної літератури. Це можуть бути таблиці великого формату, графічний матеріал, копії документів, громіздкі розрахунки, блок-схеми алгоритмів та їх описи, комп'ютерні програми, статистична, фінансова, інша звітність тощо. Додатки оформлюються як продовження курсової роботи у порядку посилань на них у тексті.

Кожний додаток починається з нової сторінки із зазначенням угорі та праворуч сторінки слова "Додаток" і його номера. Додаток повинен мати заголовок, який друкують посередині з великої літери. Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Якщо вони вичерпані – латинськими літерами (крім І та О), а коли і вони закінчилися – арабськими цифрами.

Додатки мають наскрізну нумерацію сторінок, яка продовжує нумерацію тексту курсової роботи. Таблиці, графіки, схеми, інші ілюстрації, формули та рівняння, що розміщуються у додатках, нумерують в межах кожного з них. Наприклад, рисунок А.1 – перший рисунок додатка А; таблиця Б.2 – друга таблиця додатка Б; формула (В.3) – третя формула додатка В.

Копії документів вміщують у додатках без змін в оригіналі. Перед копією розташовують аркуш, на якому посередині друкують слово "Додаток" і його назву. Наприклад:

Додаток А

Звіт про сукупні прибутки та збитки
ПАТ КБ "Райффайзен Банк Аваль"

5.5. Оформлення списку використаної літератури

Список використаної літератури (не менше 25 найменувань) містить повний бібліографічний опис джерел інформації, до яких звертався автор. На кожне джерело, наведене у списку, повинне бути посилання в тексті курсової роботи. Посилання складається з дотриманням вимог ДСТУ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання". Приклади наведені у Додатку Г. В основі – вихідні дані, отримані безпосередньо з друкованих наукових праць або каталогів і бібліографічних покажчиків. Для кожного джерела вказують прізвище, ініціали автора, повну назву книги, видавництво, рік видання та загальну кількість сторінок. Для статей, що публікуються в періодичних виданнях, зазначають прізвища, ініціали авторів, назву статті, назву журналу або газети, рік видання, номер журналу чи газети, сторінки, на яких надруковано статтю.

До списку використаної літератури можуть входити наступні елементи:

- Закони України;
- інструкції та нормативні акти міністерств і відомств, Національного банку України;
- наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана українською або російською мовами;
- офіційні сторінки в мережі Інтернет;
- наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана іноземними мовами.

Джерела можна розміщувати в списку одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті (найзручніше для користування);

– в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Цей спосіб передбачає розміщення усіх позицій списку використаної літератури в алфавітному порядку за прізвищем автора (або за назвою нормативного документа чи джерела, де автор не зазначений) у пріоритетній черговості.

Розділ 6. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота здається керівнику у визначений планом строк. Після перевірки роботи вирішується питання про допущення її до захисту. Відповідальність за несвочасне виконання та якість роботи несе студент.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою на основі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль є перевіркою дотримання графіка виконання роботи та вимог щодо розкриття теми. Підсумковий контроль – це захист курсової роботи у формі співбесіди з комісією із захисту курсової роботи. Деталізовані критерії оцінювання курсової роботи наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Критерії оцінювання курсової роботи

№ з/п	Найменування	Шкала балів
1	2	3
Підготовка до написання		
1	Затвердження теми та змісту курсової роботи згідно з графіком	0–5
2	Критичний аналіз літературних джерел	0–10
Виконання курсової роботи		
3	Написання розділу 1	0–10
4	Написання розділу 2	0–10

Продовж. табл. 6.1

1	2	3
5	Написання розділу 3	0–10
6	Написання вступу, висновків, оформлення списку використаної літератури	0–5
7	Оформлення роботи	0–10
	Разом за поточним контролем	0–60
Захист курсової роботи		
8	Своєчасність захисту	0–5
9	Якість підготовки ілюстративного матеріалу для презентації доповіді	0–10
10	Ступінь володіння студентом темою дослідження при виступі, доступність подання матеріалу	0–10
11	Відповіді на запитання	0–15
	Разом за підсумковим контролем	0–40

За результатами поточного контролю за виконану курсову роботу студент отримує оцінку від 0 до 60. Студент, що набрав менше 40 балів, до захисту роботи не допускається.

Шкала оцінювання наведена в табл. 6.2.

Таблиця 6.2

Шкала оцінювання ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного захисту
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками "відмінно", "добре", "задовільно" і "незадовільно" з урахуванням якості виконання всіх етапів курсової роботи та рівня її захисту.

Основними умовами одержання оцінки є такі:

Відмінно: курсова робота виконана вчасно, самостійно, забезпечує повне розкриття теми. Вірно визначено предмет, об'єкт дослідження. Мета і завдання чітко окреслені та реалізовані у дослідженні. Автор використовує сучасні аналітичні методи. Робота характеризується високою якістю і глибиною критичного огляду літературних джерел. Узагальнення і висновки базуються на якісно опрацьованій статистичній інформаційній базі. Представлені рекомендації автора мають практичну цінність.

Доповідь аргументована, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами, свідчить про формулювання власної думки студента щодо предмета дослідження та є логічною, повною. Відповіді на питання правильні та стислі.

Добре: курсова робота виконана вчасно, теоретичні узагальнення та висновки аналітичної частини, в основному, правильні. Проте, існують несуттєві недоліки у виявленні зв'язку заходів, що пропонуються для вирішення проблем, з результатами проведеного аналізу статистичних та фактичних матеріалів, недостатньо аргументовані висновки й пропозиції. Застосування сучасних аналітичних методів обмежено.

Є окремі зауваження до роботи. Доповідь насичена фактичною інформацією, що відображає відповідні результати проведеного дослідження. Відповіді на питання правильні, але не завжди повні чи конкретні.

Задовільно: тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру. Теоретико-аналітична частина та пропозиції обґрунтовані непереконливо,

відсутні розрахунки, що дозволяють аргументувати зроблені узагальнення та висновки. Є зауваження щодо логічності та послідовності викладеного матеріалу, який носить переважно описовий характер. Робота оформлена недбало.

Доповідь прочитана за текстом, студент не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання правильні або повні. Наочні матеріали не в повній мірі відображають зміст виконаної роботи.

Незадовільно: відсутня логіка у побудові структури дослідження. В роботі відсутнє розуміння мети, завдань, предмета дослідження. Назви окремих розділів не відповідають їх змісту. Теоретичний аналіз та визначення стану процесів, що є предметом розгляду, мають компіляційний характер, відсутні посилання на використані літературні джерела. Відсутня самостійність суджень у запропонованих рекомендаціях і пропозиціях. Представлений статистичний матеріал є застарілим. Оформлення роботи має суттєві недоліки.

Оцінка за курсову роботу заноситься до залікової книжки студента та в екзаменаційну відомість. При визначенні оцінки слід зважати на якість роботи, рівень наукової та практичної підготовки студента.

Захищені курсові роботи здаються на кафедру.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчі та нормативні акти

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 "Фінансові інструменти: подання" [Електронний ресурс] : від 01.01.2012 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти" [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України № 559 від 30.11.2001 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

3. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Затверджене постановою Правління Національного банку України № 351 від 30.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

4. Положення про функціонування фондових бірж [Електронний ресурс] : Затв. рішенням Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку № 1688 від 22.11.2012 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

5. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

6. Про депозитарну систему України [Електронний ресурс] : Закон України № 5178-VI від 06.07.2012 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

7. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 448/96/ВР від 30.10.1996 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

8. Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 55/94 від 19.02.1994 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

9. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 1560-ХІІ від 18.09.1991 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

10. Про інститути спільного інвестування [Електронний ресурс] : Закон України № 5080-VІ від 05.07.2012 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

11. Про кредитні спілки [Електронний ресурс] : Закон України № 2908-ІІІ від 20.12.2001 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

12. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

13. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 2374-ІІІ від 05.04.2001 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

14. Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс] : Закон України № 723/97-ВР від 16.12.1997 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

15. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України № 2664-ІІІ від 12.07.2001 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

16. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. зі змінами від 17.09.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

Основна література

1. Гарбар Ж. В. Фінансовий ринок [Текст] : монографія / Ж. В. Гарбар. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 455 с.
2. Еш С. М. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / С. М. Еш. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
3. Клименко В. В. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / В. В. Клименко, Л. М. Акімова, Л. М. Докієнко ; за ред. В. І. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 358 с.
4. Фінансовий ринок [Текст] : підручник / М. А. Гапонюк, А. Є. Буряченко, Н. В. Дегтярьова [та ін.] ; за заг. ред. проф. М. А. Гапонюка. – К. : КНЕУ, 2014. – 419 с.
5. Шелудько В.М. Фінансовий ринок [Текст] : підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2015, – 535 с.

Допоміжна література

1. Біла О. Г. Фінанси [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Біла, І. Р. Чуй. – Л. : Магнолія, 2006, 2012. – 390 с.
2. Буднік М. М. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / М. М. Буднік, Л. С. Мартюшева, Н. В. Сабліна. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 334 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги [Текст] : підручник / Т. А. Говорушко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.
4. Калашникова Т. В. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / Т. В. Калашникова – К. : Хай-Тек Прес, 2008. – 232 с.
5. Сич Є.М. Ринок фінансових послуг [Текст] : навч. посіб. / Є. М. Сич, В. П. Ільчук, В. І. Гавриленко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 428 с.
6. Соскін О. І. Міжнародні фінанси [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. І. Соскін. – К. : Нац. акад. управління, 2011. – 300 с.
7. Унінець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг [Текст] : навч. посіб. / В. П. Унінець-Ходаківська, О. І. Костюкович, О. А. Лятамбор. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс] / Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

7. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] / Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.com.ua>.

8. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.

9. Офіційний сайт Фондової біржі "ПФТС" [Електронний ресурс] / Перша фондова торгівельна система. – Режим доступу: <http://www.pfts.gov.ua>.

10. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] / Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua>.

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Кафедра фінансів
(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни "Фінансовий ринок"
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
галузі знань 07 "Управління та адміністрування"
спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа
та страхування"

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Миколаїв _____ – 2017 рік

Зразок оформлення змісту курсової роботи
на тему: "ФОНДОВИЙ РИНОК
ЯК РИНОК ДОВГОСТРОКОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ"

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ.....	5
1.1. Сутність і роль фондового ринку в економічному розвитку країни.....	5
1.2. Механізм функціонування та інструменти фондового ринку.....	10
1.3. Нормативно-законодавча база функціонування фондового ринку.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	18
2.1. Етапи розвитку фондового ринку України.....	18
2.2. Сучасний стан та проблеми розвитку фондового ринку.....	22
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	27
3.1. Вдосконалення нормативно-законодавчої бази державного функціонування фондового ринку.....	28
3.2. Шляхи підвищення ефективності функціонування фондового ринку України.....	32
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	38
ДОДАТКИ	

Теми курсових робіт

1. Особливості розвитку фінансового ринку в Україні.
2. Саморегулівні організації, їх функції та роль на фінансовому ринку України.
3. Особливості розвитку інфраструктури фінансового ринку в Україні.
4. Особливості регулювання фінансового ринку в Україні.
5. Міжнародні норми вексельного права та особливості застосування векселів в Україні.
6. Професійна діяльність на ринку цінних паперів.
7. Інститути інфраструктури та їх значення для функціонування ринку цінних паперів.
8. Особливості функціонування інститутів спільного інвестування в Україні.
9. Розвиток Національної депозитарної системи України.
10. Кредитні спілки в Україні.
11. Ломбарди як фінансові установи.
12. Поняття та основні види ризиків на фінансовому ринку. Оцінювання ризиків.
13. Ціноутворення на ринку акцій та його особливості в Україні.
14. Ціноутворення на ринку облігацій та його особливості в Україні.
15. Ціноутворення на ринку ф'ючерсів та його особливості в Україні.
16. Ціноутворення на ринку опціонів та його особливості в Україні.
17. Фондовий ринок як ринок довгострокових цінних паперів.
18. Особливості формування ринку капіталів в Україні.

19. Іпотечне кредитування в Україні.
20. Розвиток ринку іпотечних цінних паперів в Україні.
21. Розвиток ринку державних цінних паперів в Україні, його особливості.
22. Розвиток світових ринків акцій (на прикладі будь-якої країни).
23. Ринок акцій в Україні: особливості розвитку.
24. Технічний аналіз, його особливості та значення на фінансовому ринку України.
25. Фундаментальний аналіз, його особливості та значення на фінансовому ринку України.
26. Проблеми та перспективи розвитку ринку похідних фінансових інструментів в Україні.
27. Ринок опціонів та його розвиток в Україні.
28. Ф'ючерсні та форвардні ринки, особливості розвитку в Україні.
29. Фондові біржі, їх значення як організаторів торгівлі.
30. Основи організації та роботи фондової біржі в Україні (на прикладі однієї з фондових бірж).
31. Біржові операції, їх види та значення.
32. Фондові індекси та рейтинги: їх значення для біржової торгівлі.
33. Позабіржова торгівля: її значення, причини розвитку.
34. Розвиток сучасних технологій біржової торгівлі в Україні.
35. Особливості діяльності диверсифікованих ІСІ в Україні.
36. Особливості діяльності недиверсифікованих ІСІ в Україні.
37. Особливості діяльності венчурних ІСІ в Україні.

Оформлення списку використаної літератури

Таблиця Г.1

Приклад оформлення списку використаної літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
У випадках, коли документ має одного, двох, трьох авторів – у заголовку вказується прізвище тільки першого автора. За косою рисою в зоні назви та відомостей про відповідальність вказуються прізвища авторів з ініціалами (обов'язково повторюється прізвище першого автора, зазначеного у заголовку)	
Книги: Один автор	Шелудько В. М. Фінансовий ринок [Текст] : підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2015, – 535 с.
Два автори	Глуценко А. С. Ринок похідних фінансових інструментів в Україні [Текст] : монографія / А. С. Глуценко, Д. М. Загорська. – Х. : ХНЕУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 192 с.
Три автори	Загородній А. Г. Фінансовий словник [Текст] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – 3-тє вид., випр. та доп. – К. : Знання, 2013. – 587 с.
Чотири автори	Банківська система [Текст] : навч. посіб. / П. М. Карась, Н. В. Приходько, О. В. Пащенко, Л. О. Гришина. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 292 с.
П'ять і більше авторів	Фінансовий ринок [Текст] : підручник / М. А. Гапонюк, А. Є. Буряченко, Н. В. Дегтярьова [та ін.] ; за заг. ред. проф. М. А. Гапонюка. – К. : КНЕУ, 2014. – 419 с.
Видання, без автора	Система оподаткування в Україні [Текст] : зб. законодавчих актів зі зм. та доп. станом на 1 січня 2012 р. / М. П. Кучерявко. – Х. : Право, 2012. – 784 с.
Перекладні видання	Нікбахт Е. Фінанси [Текст] / Е. Нікбахт, А. Гроппелі ; пер. з англ. В. Овсієнка, В. Мусієнка. – К. : Вік, Глобус, 1992. – 383 с.

Продовж. табл. Г.1

1	2
Збірники наукових праць	Формування ринкової економіки [Текст] : збірник наукових праць. – Л. : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. Випуск 34. – 5446 с. Збірник наукових праць Національного університету кораблебудування [Текст]. – Миколаїв : НУК, 2014. – № 2 (452). – 128 с.
Матеріали конференцій	Фінансові технології розв'язання економічних проблем [Текст] : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 21 грудня 2016 р. / Національний університет кораблебудування. – Миколаїв : НУК, 2016. – 85 с.
Словники, довідники	Словник фінансово-правових термінів [Текст] / за заг. ред. Л. К. Воронової. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Алерта, 2011. – 558 с. Україна у цифрах у 2012 році [Текст] : статистичний збірник / ред. О. Г. Осауленко. – К. : Державний комітет статистики України, 2013. – 249 с.
Багатотомні видання	Основи фінансового менеджмента [Текст] : в 2 т. / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – Т. 1. – 592 с. – (Бібліотека фінансового менеджера).
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України [Текст] : [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 21 лютого 2014 р. № 742-VII]. – Харків : Фактор, 2014. – 118 с. – (Серія "Бібліотека законодавства"). Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті [Електронний ресурс] : Закон України № 185/94-ВР від 23.09.1994 р. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua .
Дисертації	Кутузова М. М. Фондовий ринок України в умовах нестабільності світового фінансового середовища [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / М. М. Кутузова; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2015. – 267 с.

Продовж. табл. Г.1

1	2
Автореферат дисертації	Кудряшов С. В. Споживчий банківський кредит в Україні: ресурсне забезпечення та ефективність [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. екон. наук. : спец. 08.00.08 / С. В. Кудряшов. – Ірпінь, 2007. – 25 с.
Статті в друкованих періодичних виданнях	Шудрук Т. М. Розвиток фондового ринку України [Текст] / Т. М. Шудрук, Ю. С. Ілюшик // Економічний аналіз : зб. наук. праць "Економічна думка", 2015. – Т. 20. – С. 226–231.
Електронні ресурси	Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua . Показники банківської системи [Електронний ресурс] : офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua .

ЗМІСТ

Вступ	3
<i>Розділ 1. Мета, завдання, предмет та зміст дисципліни</i>	
<i>"Фінансовий ринок"</i>	<i>5</i>
<i>Розділ 2. Мета і завдання курсової роботи</i>	<i>8</i>
<i>Розділ 3. Структура і зміст курсової роботи</i>	<i>10</i>
<i>Розділ 4. Основні етапи виконання курсової роботи</i>	<i>18</i>
<i>Розділ 5. Вимоги до оформлення курсової роботи</i>	<i>23</i>
5.1. Загальні правила оформлення курсової роботи	23
5.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій	27
5.3. Правила оформлення формул	30
5.4. Оформлення додатків	32
5.5. Оформлення списку використаної літератури	33
<i>Розділ 6. Захист та критерії оцінювання курсової роботи</i>	<i>35</i>
Список рекомендованої літератури	39
<i>Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи</i>	<i>44</i>
<i>Додаток Б. Зразок оформлення змісту курсової роботи</i>	<i>45</i>
<i>Додаток В. Теми курсових робіт</i>	<i>46</i>
<i>Додаток Г. Оформлення списку використаної літератури</i>	<i>48</i>

Навчальне видання

ПРИХОДЬКО Наталія Василівна
КАРАСЬ Петро Миколайович
ЗІНЧЕНКО Андрій Ігорович

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни
"ФІНАНСОВИЙ РИНОК"

Редактор *С. А. Яременко*

Комп'ютерне складання та верстання *В. В. Москаленко*

Коректор *М. О. Паненко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 3,2. Тираж 100 прим. Вид № 20. Зам. № 208.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54025

E-mail : publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2506 від 25.05.2006 р.